

географічного об'єкту до тих пір, доки у людини існує інтерес до культурних цінностей і справжніх предметів, без яких об'єкт не має сенсу, як телевізор без дистанційного пульта керування, книга без букв [3].

Отже, віртуальні екскурсії є наслідком розвитку та поширення інформаційних технологій сучасної епохи і стають досить успішною альтернативою традиційним екскурсіям у певних випадках, оскільки мають суттєві переваги та відкривають нові можливості.

Список використаних праць

1. Буй В. М. Інформаційні системи в економіці. *Гармонізація суспільства новітній напрямок розвитку держави*: Всеукр. наук. конф. аспірантів та молодих вчених, 25 березня 2014 р.: матер. конф. Одеса, ОНЕУ. С. 109–116.
2. Дробін А. А. Віртуальна екскурсія як форма організації освітнього процесу природничої дисципліни: методичні особливості. *Інноваційна педагогіка*. 2022. Вип. 46. С. 239–243.
3. Миронов Ю. Б. Інтернет-технології в туризмі. *Економіка: проблеми теорії та практики*: зб. наук. праць: у 5 т. Дніпропетровськ: ДНУ, 2004. Вип. 194. Т. II. С. 457–464.
4. Подліняєва О. О. Особливості використання сучасних медіа в освіті: віртуальна екскурсія. *Фізико-математична освіта*. 2016. Вип. 4. С. 100–104.

Анна Рудюк

ЦІННІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ: СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Молодь є найбільш динамічною структурою суспільства. Дослідження ціннісних орієнтацій молоді у воєнний час набуває особливої актуальності, оскільки воєнні події глибоко впливають на суспільні цінності, індивідуальні переконання та поведінкові вибори. Війна, як екстремальний соціальний чинник, активізує процес переосмислення ціннісних пріоритетів, особливо у молоді, яка формує свою ідентичність та світогляд.

При загально-психологічному підході обговорюються взаємозв'язки ціннісних орієнтацій з проблемами мотивації, самоактуалізації, задоволеності, індивідуальної активності (В. Асєєв, В. Бакіров, Ю. Забродін, А. Маслоу та ін.). Науковці зазначають, що цінності вказують на спрямованість особистості і виявляються переважно в мотивах діяльності (Х. Балл, Б. Додонов та ін.) Проблеми ціннісних орієнтацій молоді приділяють увагу відомі українські вчені (В. Андрущенко, В. Алещенко, В. Кремень, В. Луговий, М. Степко, М. Дубина, П. Кононенко, І. Надольний,

М. Лукашевич, Л. Губерський, І. Прокопенко, С. Драч, В. Рябченко, Л. Архангельського, Н. Бондар, О. Петрова, Л. Паньків та інші. У соціології багато авторів також вивчали ціннісні орієнтації (У. Томас, М. Вебер, Е. Дюркгейм, Г. Спенсер, Ф.Знанецький та ін.).

Розглядаючи поняття ціннісної орієнтації, ми виділяємо два складові елементи: «орієнтація» та «цінність», що певним чином позначає їх сферу дії та результати цього впливу. У словнику DEX ми можемо знайти таке тлумачення «орієнтація: «дія (орієнтація) та її результат; переносно – це тенденція, нахил; переконання, концепція» [2].

«Зорієнтуватися» означає «знати, куди прямувати, щоб досягти пункту призначення, розпізнаючи, встановлюючи напрямок, знаходячи шлях; визначати найкращий спосіб дотримання в певних обставинах ставлення, найбільш прийнятне рішення, діяти адекватно; відправляти когось у певному напрямку» [2].

Загалом, згідно з визначенням DEX, «цінність» означає «придбання певних речей, фактів, ідей, явищ для задоволення соціальних потреб і створених ними ідеалів; сукупність якостей, що дають ціну предмету, істоті, явищу тощо; важливість, значення, ціна, заслуга» [4].

Аналізуючи ці словникові визначення, ми спробували синтезувати їх і тому отримали такий результат: ціннісна орієнтація – це дія, спрямована на встановлення напрямку, виявлення ефективного способи слідування, за певних обставин, щоб отримати факти, ідеї, явища, щоб відповідати суспільним вимогам і створеним ними ідеалам, формуючи найбільш підходяще, адекватне ставлення, яке дає ціну об'єкту/дії, вираженому через поведінку. Це широке визначення можна пояснити з точки зору внутрішніх і специфічних характеристик об'єкта (живого чи неживого), а також фактів, принципів людської істоти з акцентом на соціальних потребах і загальних принципах, що окреслюють соціальне життя.

В соціальних науках розрізняють три аспекти цінностей: когнітивний, афективний і вольовий. Когнітивний аспект дозволяє особистості розуміти соціальне оточення, формувати та переосмислювати свої переконання, а також знаходити нові аргументи для своєї поведінки. Афективна частина цінностей особливо помітна у дослідженнях молоді, що часто демонструє емоційну залученість під час оцінювання свого оточення. Вольова складова відображається у виборі засобів та методів для досягнення життєвих цілей на основі власної системи цінностей. В результаті, цінності допомагають особистості аналізувати, оцінювати та вирішувати, як діяти у різноманітних життєвих ситуаціях.

Ціннісні орієнтації відіграють ключові ролі у формуванні внутрішнього світу молоді, встановлюючи її роль та важливість у суспільстві; забезпечують підтримку її унікальності та самобутності як індивіда; вони є регуляторами її поведінки та діяльності у суспільному контексті. Основні цінності, такі як відданість праці, освіта, порядність, чесність, культур-

ність, виховання та патріотизм, є основою суспільства. Їхнє знецінення в будь-який час викликає глибоке занепокоєння, оскільки це підриває фундамент здорового суспільства.

Варто підкреслити, що Україна зараз перебуває у складний період (вплив російсько-українського конфлікту істотно відбивається на трансформаціях суспільства, зміні цінностей та переосмисленні життєвих орієнтирів). Раніше молоде покоління схилилося до гедоністичних, економічних і прагматичних цінностей (багатство, матеріальний добробут, розваги), що в певній мірі затьмарювало духовно-моральні орієнтири, впливаючи на формування особистості. Однак, у зв'язку з воєнними подіями, відбувається перегляд і переоцінка загальних життєвих цінностей [3].

Окрім того, світова пандемія та введені карантинні заходи, а нині ще й інші чинники стали основою для перегляду соціальних норм та розбудови існуючих стереотипів, які мають великий вплив на розвиток ціннісних позицій. Сьогодні важливо визнати, що формування ціннісних орієнтацій української молоді здійснюється під дією політичних, економічних та соціокультурних процесів у країні. Молоде покоління стикається з новими викликами.

За даними досліджень до 2014 року, науковці виділяють такі особливості ціннісних орієнтацій українців:

- перевага матеріального добробуту;
- зменшення сфери соціальних інтересів;
- здатність адаптуватися до різноманітних соціальних трансформацій;
- вплив мас-медіа на загальну свідомість;
- відсутність високих культурних вимог [1].

Зважаючи на це, в сучасних умовах такі суспільні ідеали, як свобода, прагнення до неї, самореалізація, творчість відступають на задній план. Пріоритетними в довоєнний час були цінності індивідуального успіху, що ототожнюються з матеріальним благополуччям.

Наукові спостереження показують, що під час російсько-українського конфлікту відбулися істотні перетворення в ціннісних орієнтаціях українців, зокрема:

- чітке розуміння молоддю понять патріотизму та громадянської відповідальності, активна участь молодих людей у вирішенні суспільних питань;
- зростаюче прагнення молоді брати на себе відповідальність не лише за власне майбутнє, але й за добробут суспільства в ширшому контексті;
- готовність багатьох молодих людей віддавати себе служінню благородним ідеалам суспільства;
- розвинений рівень незалежності думки, що веде до здатності ухвалювати обдумані рішення;

- поширеність відчуття соціальної єдності та небайдужості до проблем громади [3; 5].

Отже, можемо підсумувати, що суспільство впливає на молодь, а також особистості активно засвоюють попередній актуальний суспільний досвід, цінності, традиції, норми. Саме в молодіжному середовищі формується новий тип особистості, який буде домінувати і розвиватись у майбутньому, тому важливо формувати у молодих людей ціннісні орієнтації, які будуть допомагати їм творити власну країну та своє життя. Подальші напрями дослідження можуть бути зосереджені саме на пошуку оптимальних методів формування ціннісних орієнтацій сучасної молоді.

Список використаних джерел

1. Бакіров В. С., Ручка А. О. Соціологія цінностей сьогодні. *Проблеми розвитку соціологічної теорії: концептуалізація ціннісних змін у сучасному суспільстві*: матеріали ІХ Всеукр. наук.-практ. конф. (2 лист. 2012 р.). К.: КНУ ім. Т. Шевченка, 2013. С. 5–17.
2. Епістемологічні засади формування поняття розвитку в науках про культуру (В. Дільтей, Баденська школа, М. Вебер). Х., 2006. С. 190–219.
3. Каменщук, Т. Д. Сучасні ціннісні орієнтації молоді. *Обдаровані діти – скарб нації*: матеріали ІІ Міжнар. наук.-практ. онлайн-конф. (Київ, 18–22 серпня 2021 р.). Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2021. С. 256.
4. Матяж С. В. Класифікація цінностей та ціннісних орієнтацій особистості. Сер.: Соціологія. 2013. Т. 225, Вип. 213. С. 27–30.
5. Україна: 30 років на європейському шляху / Ю. Якименко [та ін.]; Український центр економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова. Київ: Заповіт, 2021. 392 с.

Василь Русавський

ВМІСТ ХЛОРОФІЛІВ У ЛИСТКАХ НУТУ ЗА ДІЇ ГЕРБИЦИДУ РЕЙСЕР, РЕГУЛЯТОРА РОСТУ РОСЛИН РЕГОПЛАНТ ТА МІКРОБНОГО ПРЕПАРАТУ РИЗОГУМІН

Фундаментальною основою життя рослин є фотосинтез, навколо якого групуються всі метаболічні процеси [3]. Фотосинтез у поєднанні з процесами асиміляції азоту та мінеральних поживних речовин забезпечує формування енергетичного субстрату для рослин і контролюється складною ієрархією генетичних програм розвитку, які визначають всю послідовність процесів розвитку.

Важливим показником стану фотосинтетичного апарату рослини є вміст і співвідношення пігментів. Хлорофіл діє як фотокаталізатор, і його